

Wiesława Kurc

Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych w polskich bibliotekach medycznych

Forum Bibliotek Medycznych 2/2 (4), 101-103

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mgr Wiesława Kurc
Warszawa – GBL

CENTRALNY KATALOG CZASOPISM ZAGRANICZNYCH W POLSKICH BIBLIOTEKACH MEDYCZNYCH

Krótką historia

Biblioteki medyczne w Polsce od dawna przywiązywały dużą wagę do tworzenia zautomatyzowanych centralnych katalogów czasopism zawierających podstawowe informacje o czasopismach oraz o ich lokalizacji w naukowych bibliotekach naukowych całego kraju.

Już w 1977 roku Główna Biblioteka Lekarska tworzyła bazę, której drukowana wersja pt. „Spis czasopism i wydawnictw ciągłych Główniej Biblioteki Lekarskiej, bibliotek akademii medycznych i instytutów naukowych za rok...” ukazywało się aż do 1992.

Na początku lat dziewięćdziesiątych w Bibliotece Akademii Medycznej w Poznaniu przy udziale finansowym GBL tworzone bazę „Centralnego Katalogu Czasopism Zagranicznych z zakresu medycyny i nauk pokrewnych w medycznych bibliotekach naukowych”. Baza ta była prowadzona w systemie ISIS od 1990 do 1993r.

W 1995 roku Główna Biblioteka Lekarska podjęła się tworzenia bazy „Centralnego Katalogu Czasopism Medycznych w polskich bibliotekach medycznych” w systemie Progress. To nowoczesne środowisko programowe przeznaczone do obsługi dużych baz danych działających w sieciach i zarządzanych przez różne systemy operacyjne stworzyło duże możliwości dla udoskonalenia bazy CKCZ. Na przełomie lat 1997 i 1998 kiedy Główna Biblioteka Lekarska uzyskała dostęp do internetu i stworzyła własną stronę www, został posadowiony nowy moduł CKCZ WWW na serwerze GBL w Warszawie. Umożliwiło to interaktywną współpracę 56 naukowych bibliotek medycznych z całego kraju współuczestniczących w prowadzeniu bazy CKCZ. Poszczególne biblioteki mogły zdalnie za pośrednictwem internetu wprowadzać zapisy dotyczące tytułów oraz własnych zasobów czasopism zagranicznych, a także usuwać i zmieniać dane związane z zasobem. Każda biblioteka logując się poprzez hasło nadane przez administratora bazy mogła robić zmiany

w zapisach, ale tylko w obrębie swoich zbiorów. Umożliwiło to pełną kontrolę danych przez biblioteki, a licznym użytkownikom gwarantowało ich aktualność.

CKCZ - stan aktualny

Po 10 latach istnienia „Centralnego Katalogu Czasopism Zagranicznych w Polskich bibliotekach medycznych”, **15 czerwca 2007 r.** Główna Biblioteka Lekarska wdrożyła nową wersję bazy. CKCZ udostępniono bibliotekom medycznym, na niezmiennych zasadach dotyczących współpracy, tzn. GBL ponosi wszelkie obciążenia związane z finansowaniem Katalogu, natomiast biblioteki współpracujące wprowadzają dane o swoich zasobach czasopism. CKCZ jest udostępniany bezpłatnie na stronie www Głównej Biblioteki Lekarskiej (<http://www.gbl.waw.pl>) wszystkim chętnym użytkownikom.

Uwzględnione zmiany w bazie usprawniły proces wprowadzania danych oraz ich wykorzystania zarówno przez biblioteki jak i użytkowników indywidualnych.

Wprowadzono do rekordu bibliograficznego czasopisma dodatkowe pole dla sygnatur bibliotecznych każdej biblioteki katalogującej. Wprowadzono dodatkowe indeksy wyszukiwawcze: „Biblioteka”, „Skrót czasopisma”. Dodano opcję „Raport Biblioteki”, która umożliwia bibliotekom wprowadzającym dane wygenerowanie swoich zbiorów z bazy dla własnych potrzeb. Zmodyfikowano oprogramowanie graficzne CKCZ. Nowa szata graficzna została zaprogramowana zgodnie z obecnymi standardami dla stron internetowych. Usprawniono także działanie już istniejących funkcjonalności: wyszukiwanie poprzez indeks tytułowy, prezentację wyników wyszukiwania, wprowadzanie i usuwanie danych, kolejność wyświetlanych plansz i wprowadzono inny układ informacji. Dodatkowo zostały wprowadzone aktywne pola na adresy www i e-maile bibliotek, dzięki którym można bezpośrednio z bazy przeglądać ich katalogi oraz wysyłać zamówienia czy też zapytania.

W bazie rejestrowane są czasopisma zagraniczne za lata 1990-2009. Niektóre biblioteki wprowadziły całość swoich zbiorów np.:

- Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku 1960-2009,
- Biblioteka Medyczna Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Bydgoszczy 1962-2009,
- Główna Biblioteka Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego 1951-2009,
- Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu 1960-2009,
- Biblioteka Główna Pomorskiej Akademii Medycznej 1980-2009,
- Biblioteka Główna Akademii Medycznej we Wrocławiu 1962-2009,
- Główna Biblioteka Lekarska 1960-2009 i 16 Oddziałów GBL
- Biblioteka Wojskowego Instytutu Medyczny w Warszawie 1960-2009,
- Biblioteka Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie 1970-2009,
- Biblioteka Instytutu Psychiatrii i Neurologii 1940-2009,
- Biblioteka Polsko-Amerykańskiego Instytutu Pediatrii CM UJ 1950-2009.

Na koniec roku 2008 CKCZ liczył ogółem 5 363 rekordów tytułów czasopism i 1 678 915 rekordów zasobów oraz 1 515 tytułów suplementów i 70 759 rekordów zasobów suplementów.

CKCZ cieszy się dużym zainteresowaniem odbiorców. W 2008 roku zarejestrowano ponad 158 000 wywołań strony www CKCZ w GBL, co dzieląc przez 365 dni w roku 2008 daje ponad 400 odwiedzin strony każdego dnia. Najwięcej wejść na stronę www CKCZ mają biblioteki akademii i uniwersytetów medycznych.

Plany na przyszłość

Biblioteki medyczne realizują zapotrzebowanie na czasopisma zagraniczne wykupując prenumeratę na czasopisma papierowe i poprzez zakup baz z dostępem do pełnotekstowych czasopism elektronicznych. W CKCZ rejestrowane są czasopisma w wersji tradycyjnej czyli papierowej z pominięciem dokumentów elektronicznych z dostępem online. W planach jest poszerzenie informacji.

Bibliografia

P i g o ń Edward: *Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych w polskich bibliotekach medycznych 1993-1998*. Biuletyn GBL 1999 nr 361 s. 46-50

P i g o ń Edward: *Rozbudowa funkcji Centralnego Katalogu Czasopism w polskich bibliotekach medycznych w celu usprawnienia procesów udostępniania*. Biuletyn GBL 2001 nr 365 s. 51-58

P i g o ń Edward: *Wycorzystanie internetu w działalności Głównej Biblioteki Lekarskiej*. Biuletyn GBL 2000 nr 362 s. 93-97